

● DÜNYA GÜCÜ OSMANLI (1453-1595)

● 1453-1520 Yılları Arasındaki Başlıca Siyasî Gelişmeler

● FETİH VE FATİH

- ▶ II. Mehmet, 1451 yılında babası II. Murat'ın vefatı üzerine Osmanlı tahtına geçmiştir.
- ▶ II. Mehmet, tahta geçtikten sonra ilk iş olarak Bizans hakimiyetindeki İstanbul'u almayı amaçlamıştır.

● İstanbul'un Fethi'nin Sebepleri

- ▶ Bizans'ın Osmanlı şehzadelerini kışkırtması
- ▶ Bizans'ın Haçlı Seferlerine zemin hazırlaması
- ▶ Bizans'ın Türk beyliklerini kışkırtması
- ▶ Anadolu ve Rumeli toprak bütünlüğünün sağlanmak istenmesi
- ▶ Bölge ticaret yollarının denetiminin sağlanmak istenmesi
- ▶ Hz. Muhammed'in İstanbul'un fethiyle ilgili hadisinin olması

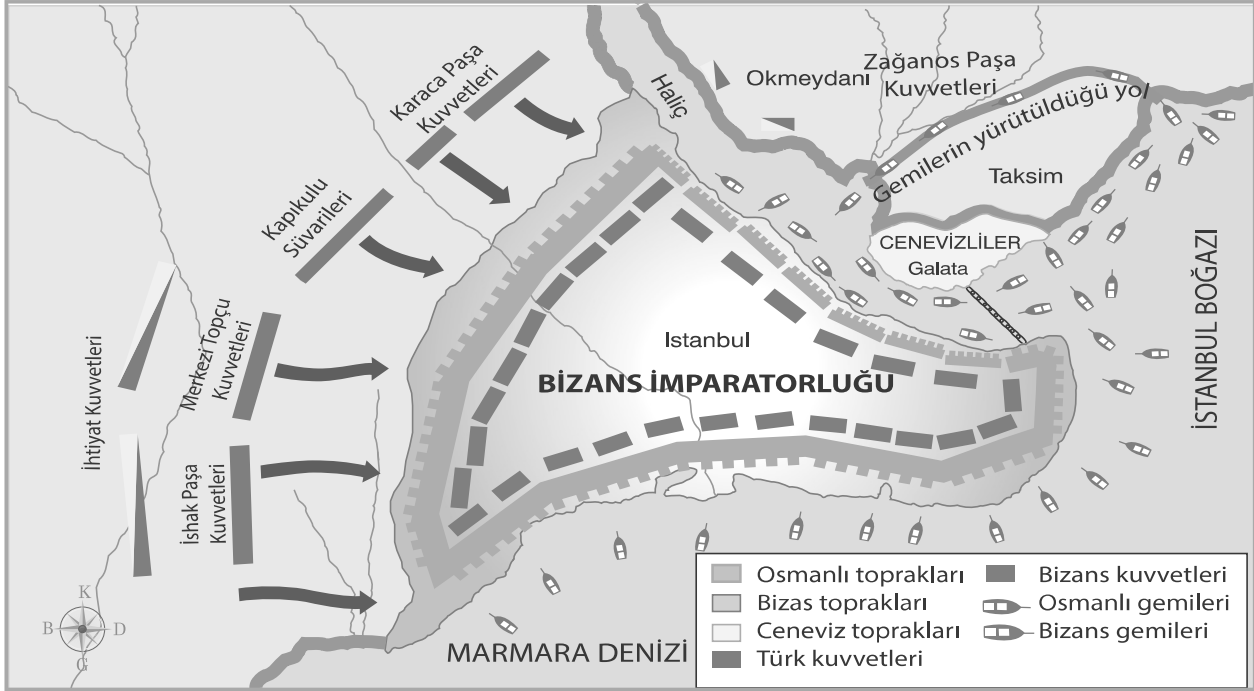
Fetih İçin Yapılan Hazırlıklar

Osmanlı Devleti

- Rumeli fışarı yaptırıldı.
- Balkanlarda bazı antlaşmalar yapılarak gelebilecek saldırılar önendi.
- Surları yıkabilmek için "Şahi" adı verilen büyük toplar döktürüldü.
- 400 parçalık donanma oluşturuldu.
- Karamanoğulları Beyliği ile antlaşma yapıldı.
- Tekerekli kuleler ve havan topları yapıldı.
- Vize ve Silivri kaleleri alınarak Bizans'ın batı ile bağlantısı kesildi.

Bizans'ın Aldığı Önlemler

- Surlar güçlendirildi.
- Avrupa'dan yardım istendi.
- Haliç'in girişine zincir gerildi.
- Grejuva denilen suda yanan ateş geliştirildi.
- Papa'nın desteğini almak için Katolik ve Ortodoks mezhepleri birleştirilmek istendi.

- Osmanlı Devleti, yaptığı askeri ve siyasi hazırlıklardan sonra 6 Nisan 1453 tarihinde İstanbul'u kuşatmıştır. Karadan ve denizden kuşatmayı başlatan Osmanlı Devleti yapılan mücadeleler sonrasında 29 Mayıs 1453'te İstanbul'a girerek şehri fethetmiştir.

ZEDUVA ÜCRETSİZ PDF

İstanbul'un Fethi'nin Sonuçları

Türk Tarihi Açısından Sonuçları	Dünya Tarihi Açısından Sonuçları
- Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğü sağlandı. - Karadeniz ve Akdeniz arasındaki ticaret yollarının denetimi Osmanlıların eline geçti. - Fener Patrikhanesi ve Ortodokslar Osmanlı korunmasına girdi. - İstanbul, Osmanlı Devleti'nin başkenti oldu. - Osmanlı Devleti'nin Türk ve İslam dünyasındaki itibarı arttı. II. Mehmet "Fatih", "Sultanû'l Berreyn ve Hakanû'l Bahreyn (İki Karanın ve İki Denizin Hükümdarı) ünvanını aldı.	- Doğu Roma (Bizans) İmparatorluğu sona erdi. - En güçlü surların bile toprakla yıkılabileceği görüldü. Bu durum, Avrupa'daki feodalite (derebeylik) rejiminin yıkılmasına ortam hazırladı. - İpek Yolu'nun ve Karadeniz ile Akdeniz arasındaki ticaret yollarının Türklerin eline geçmesi, Avrupalıları yeni ticaret yolları aramaya sevk etti. Bu durum Coğrafi Keşifler'in (Avrupa'nın sömürgecilik faaliyetleri) başlamasına zemin hazırladı. - İstanbul'un Fethi; Orta Çağ'ın sonu, Yeni Çağ'ın başlangıcı oldu. - Bizans'tan Avrupa'ya kaçan (özellikle İtalya'ya giden) Bizanslı bazı bilim insanlarının çalışmaları, Avrupa'da Rönesans'ın başlamasında etkili oldu.

TYT - AYT

TARİH
VIDEO DERS KİTABI

● Fetihle Gelen Teşkilatlanma

- ▶ Osmanlı Devleti'nin kurumsallaşmasında İstanbul'un fethi oldukça etkili olmuştur. Fatih, daha önce Edirne'de olan devletin merkezini İstanbul'a taşımıştır.
- ▶ Bir süre sonra Osmanlı hanedanının ve devletini idare merkezinin bulunduğu Topkapı Sarayı'nı inşa ettirmiştir.
- ▶ Fatih daha sonra kendi adına bir cami yaptırmış (Fatih Camii), bu caminin yanına Sahn-ı Seman Medresesi'ni yaptırmıştır.
- ▶ İstanbul'un Fethi, Fatih'e iç siyasette de önemli bir mevki sağlayıp onun otoritesini güçlendirmiş ve gerçekleştireceği merkezî bir kurumsallaşmaya da imkân vermiştir.
- ▶ İstanbul'un Fethi, Fatih'e bazı güçlü aileleri bertaraf etme imkânı sağlamış ve Vezîriâzam Çandarlı Halil'in idamı ile köklü ailelerin iktidarı paylaşma dönemine son vermiştir. Böylece bütün iktidarı elinde toplayan Fatih, devletin merkezî otoritesini güçlendirmiştir.

Not

II. Mehmet, İstanbul'un fethinden sonra Ortodokslara din ve vicdan hürriyeti tanıyarak Fener Rum Patrikhanesinin devamına izin vermiştir. Ortodokslara karşı izlenen politikayla Katolik-Ortodoks birleşmesinin önüne geçilmiş ve Osmanlı Devleti'nin hoşgörüsü ortaya konulmuştur.

● Fatih Sultan Mehmet Dönemi Fetihleri

İstanbul'un Fethi'nden sonra Fatih'in hedefi doğuda İslam, batıda Hristiyan dünyası üzerinde mutlak hâkimiyet kurmak olmuş, bu doğrultuda siyaset izlemiştir.

1461 Sinop ve Trabzon'un Alınması

- 1461'de önce Sinop ve Kastamonu çevresinde hakim olan İsfendiyaroğulları (Candaroğulları) beyliğine son veren Osmanlı donanması, daha sonra Trabzon'a yönelmiş ve aynı tarihte Trabzon Rum İmparatorluğu'na son vermiştir.

Not

Trabzon Rum İmparatorluğu'na son verilmesi ile Bizans'ı yeniden diriltme umutları da engellenmiştir.

1466 Karamanoğulları ile Mücadele

- Osmanlı Devleti'ne karşı Venedik, Memlük ve Akkoyunlu devletleriyle ittifaklar kuran Karamanoğulları üzerine sefer düzenlemiş ve beyliğin bazı toprakları (Konya-Karaman) ele geçirilmiştir.

DÜNYA GÜCÜ
OSMANLI (1453-1595)ÜNİTE
11**1473 Akkoyunlular ile İlişkiler ve Otlukbeli Savaşı**

- Uzun Hasan döneminde güçlenen Akkoyunlu Devleti, Türk birliğini bozmaya yönelik faaliyetlerde bulunduğu gibi Avrupalı devletlerle de ittifaklar kurmuştur. Bu nedenlerle düzenlenen sefer sonrası Otlukbeli Savaşı yapılmış ve Akkoyunlular yenilgiye uğratılmıştır.

Not

Otlukbeli Savaşı'nın kazanılmasıyla Osmanlı Devleti, Fırat Nehri'nin batısındaki Anadolu toprakları üzerinde tam bir kontrol sağlamıştır .

1475 Kırım'ın Fethi

- Stratejik ve ticari bakımdan önemli bir yer olan Kırım, 1475'te Gedik Ahmet Paşa komutasındaki donanmayla fethedilmiştir.

Not

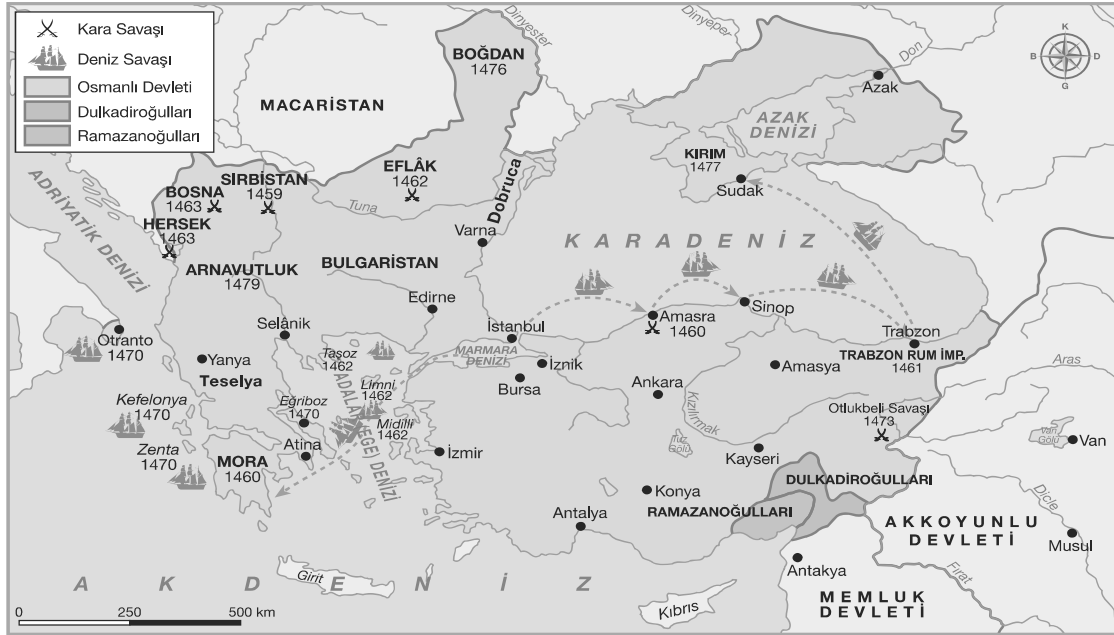
Kırım'ın fethiyle

- Karadeniz Türk gölü haline gelmiştir.
- İpek Yolu'nun Karadeniz'in kuzeyine giden kolu denetim altına alınmıştır.
- Lehistan üzerine doğudan yapılacak seferlerde üs kazanılmıştır.

- ▶ Fatih, Roma'nın varisi sıfatıyla Bizans toprakları üzerinde hak iddiasında bulunmuştur. Batı'daki güçlü devletlerin hareketlerini de dikkatle takip ederek onlara karşı uygulayacağı stratejiyi de belirlemiştir .
- ▶ Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde Batı'ya yapılan seferler sonucunda ise Sırbistan, Mora Yarımadası, Eflak-Boğdan, Bosna-Hersek, Arnavutluk ve Otranto'da Osmanlı hâkimiyeti sağlanmıştır.
- ▶ Ayrıca Adalar (Ege) Denizi, Akdeniz ve Karadeniz ticaret yollarına hâkim olmak isteyen Fatih Sultan Mehmet, Cenevizlilerden İmroz, Taşoz, Limni ve Bozcaada'yı, Venediklilerden Midilli ve Eğriboz adalarını almıştır.

Not

Fatih Sultan Mehmet'ten beri Osmanlılar; Roma'yı fethetmeyi, Kızılirma'ya ulaşmayı hedeflemiştir. Otranto'nun fethi bu amaç doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

XV. yüzyıl sonlarında Osmanlı Devleti sınırları

● II. Bayezid ve Cem Sultan

● Cem Sultan Olayı

- ▶ II. Bayezid Dönemi'nin en önemli sorunu Cem Sultan olayı olmuştur.
- ▶ Fatih'in ölümü üzerine tahta geçen II. Bayezid'in hükümdarlığını tanımayan kardeşi Cem Sultan, II. Bayezid'e karşı girdiği taht mücadelesini kaybetmiştir.
- ▶ Cem Sultan, kardeşine karşı mücadeleyi kaybedince önce Memlûklere sığınmış, daha sonra da Rodos Şövalyelerine ve oradan da Fransa'ya götürülerek bir süre Fransa'da tutulmuştur. Daha sonra Papa'ya teslim edilen Cem Sultan 1495'de vefat edene kadar Papa'nın elinde tutsak kalmıştır.

● Not

Cem Sultan Olayı;

- İç sorun iken dış meseleye dönüşmüştür.
- Avrupalılar, Cem Sultan'ı tehdit unsuru olarak kullandığı için bu durum Osmanlı fetihlerini olumsuz yönde etkilemiştir.
- Katolik zulmüne uğrayan İspanya'daki Müslümanlara gerektiği gibi yardım yapılamamıştır.
- ▶ Cem Sultan, 1495'te Napoli'de ölmüştür. Cem Sultan'ın ölümünden sonra dış politikada daha aktif bir siyaset izlenmeye başlanmıştır.

● Osmanlı – Safevi İlişkileri

1502'de Akkoyunluların İran'da Safevi Devleti'ni kuran Şah İsmail, İran, Irak ve Azerbaycan'ı ele geçirdikten sonra Anadolu'da da yayılmayı amaçlamıştır.

- ▶ Anadolu'da şii nitelikli bir isyan olarak çıkan **Şahkulu Ayaklanması**'nda Safeviler kıskırtıcı rol üstlenmişlerdir. Ayaklanma Osmanlı Devleti tarafından bastırılarak asayiş sağlanmıştır.

● Not

Şahkulu Ayaklanması nedeniyle devletin merkezî otoritesinin sarsılması üzerine Trabzon'da şehzadelik yapan Şehzade Selim (Yavuz) babasına karşı ayaklanmıştır. I. Selim yapılan mücadeleyi kaybettiyse de yeniçeriler ve bazı devlet adamları sayesinde babası Sultan II. Bayezid'i tahtan indirerek yerine padişah olmuştur. (1512).

II. Bayezit

Çok iyi bir eğitim görerek yetişmiş olan I. Bayezid; bilgin, şair ve bestekârdı. Sultan Bayezid zamanında Osmanlı ülkesinde İmar faaliyetleri hızlandı. Bu doğrultuda İstanbul'da cami, imaret, kevransaray, mektep ve medrese yaptırdı. Edirne'de de aynı tarz eserlere ilave olarak hastane kurdurdu. Sultan II. Bayezid, bir Osmanlı tarihi yazılmasını emreden ilk padişahtır.

TYT - AYT

TARİH
VIDEO DERS KİTABI

● İslam Dünyası Liderliği: Yavuz Sultan Selim (I. Selim) Dönemi

- ▶ Yavuz Sultan Selim, babası II. Bayezid'in Safevi tehlikesini önemsememesi üzerine devlet adamlarının ve yenicilerin de desteğini alarak babasını tahttan indirmiş ve 1512'de Osmanlı tahtına çıkmıştır.
- ▶ Yavuz Sultan Selim; tahta çıktıktan sonra ortadan kalkmış olan devlet otoritesini yeniden kurmayı ve taht kavgalarıyla ilgili sorunu çözmeyi amaçlamıştır.
- ▶ Tahtta hak iddia edebilecek kardeşleri Ahmet ve Korkut'u bertaraf eden Yavuz Sultan Selim, tam anlamıyla iktidarını sağlamıştır.

● Osmanlı-Safevi İlişkileri

- ▶ Tahta geçen Yavuz, ilk olarak doğuya Safeviler üzerine sefer düzenleme kararı almıştır.
- ▶ **Yavuz'un bu politikasında;**
 - İpek Yolu'nun Van-Tebriz hattını ele geçirmek isteği,
 - Şah İsmail'in Anadolu'da şii propagandası yapması,
 - Şah İsmail'in Karamanoğulları ile Osmanlı aleyhine ittifak kurması,
 - Safevi sarayına gönderilen Osmanlı elçisinin öldürülmesi
- ▶ Bu nedenlerle sefere çıkan Yavuz ve Şah İsmail'in orduları Çaldıran Ovası'nda karşılaşmış, savaşı Osmanlı ordusu kazanmıştır (1515).
- ▶ **Çaldıran Savaşı'nın kazanılmasıyla,**
 - Doğu Anadolu tamamen Osmanlı topraklarına katılmıştır.
 - Anadolu'daki şii tehlikesi geçici bir süre önlenmiştir.
 - Doğu'daki İpek Yolu hattı Osmanlı denetimine girmiştir.
- ▶ Yavuz İran seferi dönüşünde, Doğu Seferi sırasında Osmanlılara karşı düşmanca tavır alan ve Şah İsmail ile iş birliği içinde olan Dulkadiroğulları üzerine yürümüş, **1515 Turnadağ Savaşı** ile Dulkadiroğulları Beyliği'ne son vermiş, böylece Anadolu Türk siyasi birliği sağlanmıştır.

Not

II. Bayezid Dönemi'nde resmî tarih yazıcılığı görevi verilen İdris-i Bitlisi, Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde Doğu siyaseti hakkında danışmanlık yapmıştır. Çaldıran Zaferi'nden sonra güney ve doğu vilayetleri bölge halkının Osmanlı yönetimine geçmesinde vazife almıştır.

DÜNYA GÜCÜ
OSMANLI (1453-1595)ÜNİTE
11

● Osmanlı-Memlük İlişkileri ve Mısır Seferi

- ▶ Yıldırım Bayezid Dönemi'nde Malatya civarının alınması üzerine ilk defa bozulan Osmanlı-Memlük ilişkileri, Fatih döneminde de Hicaz su yolları meselesinden dolayı iyice gerginleşmiştir.
- ▶ İlk savaşlar II. Bayezid Dönemi'nde yaşandıysa da iki taraf da birbirine üstünlük sağlayamamıştır.
- ▶ Yavuz Sultan Selim döneminde ise Dulkadiroğulları Beyliği'ne son verilmesi ilişkileri tekrar bozmuştur.
- ▶ Bu nedenlerin etkisiyle Memlük tehlikesine tamamen son vermek isteyen Yavuz, Mısır Seferi'ne çıkmıştır.
- ▶ **Yavuz'un Mısır Seferi'ne çıkmasında şu amaçlar etkili olmuştur:**
 - Türk İslam dünyasının lideri olmak
 - Suriye ve Mısır'ın ticaret yolları üzerinde bulunması
 - Kutsal topraklara hakim olmak
- ▶ Yapılan **Mercidabık (1516) ve Ridaniye Savaşları (1517)** ile Memlük Devleti'ne son verilmiştir.
- ▶ **Mısır Seferi sonucunda;**
 - Memlük Devleti yıkılarak; Suriye, Lübnan, Filistin, Mısır ve Hicaz bölgeleri Osmanlı topraklarına katılmıştır.
 - Halifelik Osmanlılara geçmiş, böylece ilk Osmanlı Halifesi Yavuz Sultan Selim olmuştur.

Not

Halifeliğin Osmanlılara geçmesiyle Osmanlı Devleti'nin İslam dünyasındaki etkinliği artmış ve teokratik yapı güçlenmiştir.

- Kutsal emanetler Topkapı Sarayı'na getirilmiştir.
- Baharat yolunun denetimi Osmanlı Devleti'ne geçmiştir.
- Venedikliler, Kıbrıs için Memlüklere ödediği vergiyi Osmanlı'ya ödemeye başlamıştır.

Not

Osmanlı Devleti'nde devlet hazinesini altınla en çok dolduran padişah Yavuz Sultan Selim olduğu için hazinenin kapısında daima onun mührü asılı olmuştur.